

מדינת ישראל

מישיבת הוועדה לעניני פנים

שהתקיימה ביום ג' כ"ב בסיון תשי"א (26.6.1951)

בשעה 15.00.

נוכחו חברי הוועדה:

- ב. סיני - היו"ר
- י. בדר
- י. בן-צבי
- ס. וילנר
- ז. ורהפטיג
- י. ישעיה
- א. פרי
- י. ספיר
- א. ציזלינג
- ר. שרי

מזכירי:

- א. רוזנבלום - המנהל הכללי של משרד הפנים
- מר אלופי - סמח' מרשם התושבים במשרד-הפנים.

היו"ר ב. סיני:

אני פותח את הישיבה.

אני מזכיר את דעות הדיבור למר א. רוזנבלום, המנהל הכללי של משרד הפנים אשר יספר לנו על תוצאות החקירה ששר-הפנים הבטיח לנהל עוד היום עד לפתיחת ישיבת הכנסת.

א. רוזנבלום:

אמסור מה שידוע לנו עד עכשיו.

צריכים להופיע לכאן מקידיים מעכו והאחראי מחיפה על הגליל. השר ישמע את דבריהם לפני הודעתו שתינתן בכנסת. דבריו יהיו יותר מוסמכים מהדברים שאמסור כאן.

סטעם משרד הפנים אני יכול למסור אי-אלה דברים אך בהסתייגות מסויימת כי עדיין מתנהלת חקירה ותהיה חקירה משפטית בענין זה.

אנו מקבלים את הענין שפורסם ורואים אותו כנכון. היו פתקאות של "א" עם חתמת משרד הפנים מעבר לדף. את זאת העלתה החקירה שלנו. לא שמענו ואיננו יכולים עדיין לתת תשובה מוסמכת בענין התעמולה בעל פה שהתנהלה על ידי הפקידים, אשר טוענים שאמרו: "תצביע בשביל א", זה טוב בשביל עכו". במקרה שיתברר כי היתה תעמולה כזו, שר הפנים ימסור זאת למוסד המשפטי המוסמך - לפרקליט המדינה ובהתאם לחוק הקיים במדינה ינקטו נגד פקידים אלה בצעדים המתאימים

על סנת לעובדים אלה ילכו למאסר או ישלמו קנס מתאים. זה ימסר לחקירה
משפטית. לא אנו נהיה החוקרים.

אני פונה אל חבר הכנסת וילנר ולאחרים
שבאו בטענות כי התנהלה תעטולה כזו, שיגלו אומץ לב אזרחי ויפיעו בפני
בית המשפט ומוסדות החקירה כדי להעיד ולהביא את האשמים על עונשם.

את מספר הפתקאות שנשלחו על פתק של "א"
אי-אפשר לדעת. היו כמה עשרות. זאת אפשר להגיד בהטחה.

הפקידים הנאשמים טענו שלא היה להם נייר
אחר וכי זהו הנייר שהיה להם. אני מעיד על עצמי כי במשך תקופה מסויימת
כתבתי שמשרד הוראות לפקידים על ניירות של "ח" ו"ק" וכו'. ובכן, כפי
שאמרתי, כזו היתה טענת הפקידים. אנו איננו מקבלים טענה זו, כי בעבודת
הבחירות, אפילו אם משתמשים לצרכי המשרד בניירות כאלה הדבר עוד אפשרי,
אבל כשמדובר על הצבעה, אסור להשתמש בהם.

משרד הפנים נקט בשלש אמצעים בשטח זה: האמצעי

האמצעי הראשון - ניתנה הודעה חד-משמעית

להפסיק צורה זו של קבלות.

האמצעי השני - הפסקת עבודת האנשים באופן

סייד.

האמצעי השלישי - מסירת הענין למוסדות

המשפטיים המוסמכים על סנת שיבררו אם ישנה כאן עבירה על החוק.

משרד הפנים ידאג לכך שלא יישנו מקרים של

שימוש בניירות של ספלגות.

אני מקווה ששר הפנים ימסור בכנסת את כל

יתר הפרטים.

משרד הפנים סובר שלא היה מקום להפסיק את

הבחירות. הדברים התרחשו לפני הבחירות. האנשים לא הלכו עם פתקאות אלה

לקלפי לשם הצבעה. זו היתה רק קבלה שתמורתה קיבלו את תעודת הזהות.

את הפתקאות לבחירות מקבלים ביום הבחירות בכל קלפי לחוד. האנשים לא

צוו להביא עמם את הפתקאות הללו לקלפי. אילו היו משילים לקלפי את

הפתקאות האלה, הצבעתם היתה פסולה, כי על פתק הבחירות אסור להוסיף

אילו שהיה חותמת.

איננו חושבים שהיה מקום להפסיק את הבחירות,

אין לנו סמכות לכך ולא היה בכך צורך. אין לפסול את הבחירות לאחר שהן

כבר התקיימו.

לאחר שמענו את דברי מר רוזנבלום, אני מסער

הינ"ר ב. סינץ :

שנרצה בודאי לשמוע גם את דברי שני הפקידים

אשר הוזמנו לבוא ירושלימה כדי להופיע בפני שר הפנים.

האם יש למר רוזנבלום אפשרות לאשר שפתקאות אלה

ר. שרי :

היו היחידות בהן השתמשו כחומר כזה, או

שבפתקאות כאלה היו משתמשים פקידי משרד הפנים ולא דוקא בפתקאות של "א",

אלא גם באותיות אחרות?

מצד הפקידים ישנה טענה שהשתמשו בעוד פתקאות.

א. רוזנבלום :

הם טוענים שהשתמשו גם בפתקאות של "ק"

אנו לא מצאנו הוכחות לכך. מצאנו שהשתמשו רק בפתקאות של "א" ושל "ע".

האם הוברר העניין של קיום קלפי במשרד
"ברית פועלי א"י"?

א. ציולינג :

א. רוזנבלום :
בחוק הבחירות שנתקבל על ידי הכנסת, אין
איסור על קיום קלפיות במועדונים בתי-
כנסת וכו'. כתוצאה מהנסיון של הבחירות לרשויות המקומיות, הכניסה ועדת
החוקה את האיסור הזה בקשר לבחירות לכנסת. אבל אין איסור כזה קיים
בקשר לבחירות לרשויות המקומיות. לא אנו קובעים את מקומות הקלפיות,
אלא ועדת הבחירות המקומית היא השוקלת וקובעת.

העניין לנר :
אתה ממשיך שבכוון הזה כי היתה קלפי במועדון
של ברית פועלי ארץ ישראל?

א. רוזנבלום :
לא בדקתי.

א. ציולינג :
האפשר לקבל ידיעה על כך?

א. רוזנבלום :
כן.

א. ציולינג :
אודה מאוד אם אקבל ידיעה זו עד לישיבת
הכנסת.

היו"ר ג. סינז :
כמה בעלי זכות בחירה בעכו?

א. רוזנבלום :
כ-6,000 בערך.

היו"ר ג. סינז :
כמה פתקאות היו?

א. רוזנבלום :
שאלו אותי כבר שאלה זו וענית כי יותר
ששתים. שאלו אם אפשר להניח שעשרות,
אמרת שכן. כמה היו בדיוק, אינני יודע ואיני יכול לדעת.

היו"ר ג. סינז :
סדברי סר רוזנבלום אני מבין, ששר הפנים
יסטור הודעה בכנסת עוד היום. לדעתי,
אין כל תועלת בהמשך הישיבה. אם נצטרך, נוכל אחרי שסייעת ההצעה להתאסף
עוד הפעם. אם יהיה צורך נעשה זאת עוד היום. אני מבטיח. אם הכנסת
תחליט להעביר את העניין לוועדת הפנים, נתאסף ונחליט על כך.

י. בן-צבי :
אולי לפחות נקבע עמדה בנדון זה במקרה
אם תתעורר במליאה שאלה אם למסור את
העניין לאיזו שהיא ועדה.

היו"ר ג. סינז :
אינני יכולים להתנגד למה שתחליט
המליאה.

א. ציולינג :
אני סובר, שיש חלק עניינים אשר מוטב
שועדת הפנים תסגר לדון בהם, על מנת
לייעץ לשר אף לפני מסירת הודעתו בכנסת.

אני מבין אולי שאין לוועדה סמכות לתת הוראות
ואיני מציע זאת. אבל הדברים אשר מתרחשים בעכו נמצאים בתחום סמכויותיו
של משרד הפנים ואנו רשאים לדרוש שבתחום סמכויותיו יכול המשרד ורשאי למנוע
אי אסון בציבור ביחס לבחירות הסתנהלות כרגע בעכו ושמהן משמעות גם לבחירות
הבאות.

קיימו קלפי במשרד של רשימה הטופיעה
בבחירות. אמנם, אין חוק המוסר זאת. אבל אני סבור שבדברים כאלה מלמדים

מן הכלל אל הפרט; אם כך בבחירות לכנסת, על אחת כמה וכמה שזו כוונת המחוקק. אני מציע לדון בכך ואייעץ לסגור את הקלפי ולהפסיק את הבחירות.

ברצוני להוכיח ששר הפנים יכול עוד היום להתערב במהלך הבחירות בעכו על סנת לשמור על שהרתן, אם יש ספק שהציבור בהטוניו לא היה מושפע מקבלת פתקאות שהוזכרו. ברצוני להוכיח שהציבור היה מושפע. אם ועדת הפנים תברר זאת, היא תטיק מסקנות אשר תוכלנה לשמש מורה דרך לשר לפני שהוא מוסר את הודעתו בכנסת.

על כן אני מציע לקיים דיון על נושא זה; זה.

י. בן-צבי: אני מציע שלא להתערב בפעולות שר הפנים לפני שישנאטע את הודעתו.

לעצם הענין חושבני שאין לשר הפנים זכות להפסיק את הבחירות, לא שסענו שהיו זיופים בזמן הבחירות. הפתקים עליהם מדובר נשלחו כמה ימים לפני הבחירות. אני טבור שאין עלינו לקיים דיון בענין זה. אני אף מוכן להציע בכנסת, כי אם לאחר שמיעת הודעת שר הפנים תהיינה תרעומות מצד חברים, שועדת הפנים תשב ותדון על ענין זה.

ס. נילנר: אני מציע שועדת הפנים תמליץ בפני הכנסת להעמיד את הענין לסדר יומה של הטליאה. בודאי יתעורר ויכוח בכנסת אם לדון על כך או לא, ואם הועדה תקבל החלטה ותמליץ בפני הכנסת לקיים את הדיון, הרי שנחסוך את הויכוח הפרוצדוראלא בטאלה זו.

אני מסכים להצעות שהשמיע חבר הכנסת ציזלינג.

ז. נוארהפטינג: האם סותר לנו ליעץ, או האם סותר לשר הפנים להפסיק את הבחירות בעכו? אם זהבלתי אפשרי, אין מקום להמשיך את הישיבה, אלא לשמוע את הודעת שר הפנים שתינתן בכנסת.

אין לשר כל סמכות חוקית להתערב במהלך הבחירות בעכו, אלא אם קרו שם מקרים המסכנים את שלום הציבור וההצבעה אינה יכולה להתקיים. יש להניח שההצבעה בעכו מתנהלת היום בשקט ובסדר, אלא שיטנם פסולים קודמים. פסולים אלה יכולים לשמש נימוק לפנות לבית הדין בבקשה לפסול את הבחירות. רק בית הדין הוא שיכול לפסול אותן ולא השר.

את אשר רצו המערעדים בגד הפתקאות להשיג, הם כבר השיגו על ידי כך שתינתן הודעה של שר הפנים, ועל ידי הודעת שר רוזנבלום שנמסרה כאן.

ד. שרי: אני מציע לקבל את הצעת היושב ראש ולהפסיק את הישיבה.

בזמן הויכוח על חוק הבחירות לעיריות, תמכנו בהצעה להגביל את סמכויות פקיד הבחירות ועמדנו על זכויותיה של ועדת הבחירות. איני מסהר לשנות את דעתי היום ולהציע הצעות חדשות. כמו כן טייגנו את זכותו של שר הפנים. בחוק הבחירות לכנסת פאיגים אלה הורחבו ובקבע שאי אפשר להקים תחנות קלפי במקומות מסויימים.

שר הפנים אינו יכול להפסיק בחירות. לאף אחד מחוץ לבית המשפט אין סמכות לעשות זאת. שר הפנים לא יקח לעצמו סמכות כזאת, אלא אם ישנה סכנה לכטחון הציבור.

אנו יכולים רק להמליץ על ויכוח בכנסת. אבל על כך תחליט הכנסת.

העובדות שנמסרו עד כה, במידה שהן אמת-זה מקרה. לאחר שטר הפנים יטמע את שני הפקידים שהוזמנו, או שגם אנחנו נטמע אותם יתברר המקרה. זה אינו סוכרר לחיות מעשה כולו על טהרת הקרובה. ייתכן שיש בכך גם פרוכוקציה, וזיתכן עוד יותר-טזהו מעשה שטות. את זאת תקבע הכנסת לאחר שתטמע את הודעת שר הפנים.

על כן אני מציע, שנפסיק עכשיו את

הישיבה.

המצב דוחק ואיננו יכולים להשהות את החלטתנו לחכות להתערבות שר הפנים.

י. ספיר:

ועדת הכנסת זכו. י י

יש לי ידיעות סוסמכות על התערבות המושלים הצבאיים במהלך הבחירות. אי אפשר להפריד עובדה זו מהתמונה הכללית. אם איננו רוצים שהבחירות תהיינה בחירות רוטניות, עלינו לנקוט באמצעים חמורים.

עלינו לקיים דיון בעניין זה. אני

מצטרף לדעה שלא להפסיק את הדיון.

היה לנו קל יותר לברר את העניין כאן אילו היה מתברר מה בירר שר הפנים בקשר לעכו.

שר הפנים הזמין את הפקידים מעכו לשעה 15.30 למסדרו וכעת הוא שומע

היור ב. מינץ:

אותם. בשעה 16, עם פתיחת ישיבת המליאה הוא ימסור הודעה בכנסת.

אילו השר היה מוסר את הודעתו בועדה ואנו היינו מציעים להפסיק את הבחירות, לא הייתה לנו סמכות לכך. אפשר להציע הצעה כזו בכנסת אבל לאחר הודעת שר הפנים.

מסרתי את העובדות, את הטענות ואת המסמכות שהוצאנו עד כה. אטרתי כי

א. רוזנבלום:

שר הפנים הזמין את הפקידים עצמם ויחקרום. ייתכן, שימסור הודעה כשלי, או תוספת או בשינויים. שר הפנים לא הופיע לישיבת הועדה, כי חשוב בשבילו לטמוע את דברי הפקידים. הוא נתבקש על ידי נשיאות הכנסת למסור הודעה בכנסת והוא חייב לעשות זאת.

לשר הפנים אין כל סמכות חוקית להפסיק את הבחירות. זכור לכם שהתנהלה מלחמה בלתי פוסקת אתי בועדה כשביקשתי לתת לשר יותר סמכויות. הן לא ניתנו. לשר אין עתה כל סמכות להפסיק את הבחירות, אף אם כל מה שנשמע כאן נכון. יש רק אפשרות אחת והיא - להפסיק את הבחירות על פי תקנות שעת חירום. כמו כן יכולה להיות פניה לבית המשפט לפסול את הבחירות. בתי המשפט בישראל הם שומרי צדק, יפנו אליהם האנשים ויוכיחו את צדקת טענותיהם.

אנו מוצפים כל יום בתלונות וטענות. אילו היה לטענות בסיס של אמת, היינו מושיבים את כל האשמים בבית הסוהר. המתלוננים צריכים שיהיה להם קצת אומץ לב אזרחי להופיע בפני בית המשפט. אילו היה נאשם סגיע לעונש מאסר בעד עבירות שהוזכרו, בטוחני שמקרים כאלה היו נפסקים לחלוטין.

מהדברים שנשמעו אין ללמוד על כלל הבחירות. נקטנו צעדים בעכו, אך לא קיבלנו תלונות על מקומות אחרים. אם תקבלנה תלונות כאלה, ננקוט בצעדים גם שם. אני מודיע בשם שר הפנים ובשמי, כי משרדנו ינקוט בכל הצעדים ויעשה כל מה שבאפשרותו כדי למנוע מקרים כאלה.

יש לנו כיום מאות עובדים במשרד למרשם תושבים ורובם אנשים שמקורם בארץ. נתנו הוראות מפורשות למשרד בכל מחיר על טוהר הבחירות ואין אנו חשודים שנעשה שליחות כלשהי בשביל איזו מפלגה. משרד הפנים ימסור בכל מסמך על טוהר הבחירות.

י. בדר :
צריך להיות ברור לכולנו כי בענין זה יש לקיים דיון בכנסת. אני מציע שיו"ר הועדה, בשם הועדה יודיע ליו"ר הכנסת כי הועדה דורשת לקיים דיון בענין זה מיד לאחר הודעת שר הפנים. אני מציע שלא ייערך כל דיון על הצעה זו, אלא רק הצבעה ומיד לאחר העלאת ההצעה.

היו"ר ב. סינץ :
אני מציע שוב להפסיק את הישיבה ולסמוע קודם את הודעת שר הפנים.

ה צ ב ע ה

בעד הצעת היו"ר להפסיק את הישיבה - 6,

ב - 5

ה הצעה נחקבלה.

ר. טרי :
אני מתנגד לדיון. חושבני שאי-אפשר להחליט על כך כאן כשלא כל החברים הגיעו לרשות הדיבור.

היו"ר ב. סינץ :
איני רואה כל צורך בהמלצתנו לקיים דיון. לשם מה? הרי סמילא לאחר הודעת שר מתקיים ויכוח.

וי נ.

י. ספיר :
אילו היינו מקבלים החלטה הבאה לסכם משהו, הייתי מצדיק את עמדת חבר הועדה שרי שאי-אפשר לעשות זאת ללא דיון כולל. אבל היות לא דנו בענין זה, יש צורך שהכנסת תדון. אחרת יאמר מישהו בכנסת כי היות וועדת הפנים לא קיבלה כל החלטה בענין זה, יש להעביר את הענין לוועדת הפנים. מסוים כך אני מציע לקבל החלטה בדבר דיון בכנסת.

ר. טרי :
איני מתנגד לדיון בכנסת. אני מתנגד לפרוצדורה שרוצים להנהיג כאן. דיבר רק חלק מהחברים ואחרים לא הספיקו לדבר, לא דיברו אפילו חברים שנרשמו בשעות הבוקר.

כאשר הועדה מחליטה כאן על ויכוח בכנסת, היא מחסלת את עבודתה בנושא זה.

ז. ורהפטינג :
אני מציע שהיו"ר יתקשר עם יו"ר הכנסת ויודיע לו שהתחלנו היום בדיון ולא סיימנוהו. הפסקנו את הישיבה לאחר שנמסר לנו כי שר הפנים, לפי הזמנת נשיאות הכנסת, ימסור היום הודעה בכנסת. אנו מציעים כי לאחר הודעת השר יתקיים דיון בכנסת.

ר. טרי :
אני מציע שהועדה תתכנס שנית לאחר הודעת השר.

היו"ר ב. סינץ :
ישנה הצעה להודיע ליו"ר הכנסת. איני רואה מדוע לא לקבל הצעה זו.

ר. טרי :
אפשר להצביע על הצעה זו ואני אסתייג ממנה, כי

אני מתנזר לעובדה שלכמה מחברי הועדה לא ניתנה רשות הדיבור.

היו"ר ב. סיני: אני קובע שלא נכון הוא כי לא נתתי את רשות הדיבור. אמת היא שלא דנו לגוף העניין והפסקנו את הישיבה, כי הטעה היתה מאוחרת.

אני מצביע את הצעת חבר הועדה ז. ורהפטינג.

ה צ ב ע ה

בעד ההצעה סיו"ר הועדה יודיע ליו"ר הכנסת שבועדה נערך דיון והוחלט להפסיק את הישיבה עד לאחר הוצעת סד-הפנים. הועדה מסליצה לקיים דיון בכנסת.

- 7

- 8

ג ב ד

ההצעה נתקבלה.

(הישיבה נסתיימה בטעה 16.10)

החלטת הוועדה להפסיק את הישיבה עד לאחר הוצעת סד-הפנים. הועדה מסליצה לקיים דיון בכנסת.